



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Universitätsbibliothek Paderborn**

## **Dissertationes De Actibus Humanis**

**Karchne, Simon**

**Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716**

§. II. Voluntarij Divisio.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-39981**

perari non præcognitus, cum nihil volitum, quin præcognitum.

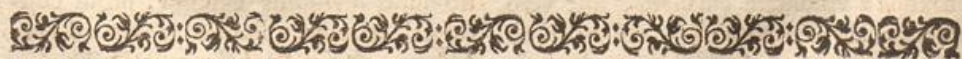
Ad Confirmationem primam, nego assumptum cum sua probatione, ad hujus probationem nego hoc præcisè sufficere, ut quod nobis sit casuale, sed insuper requiritur, quod nobis non possit imputari ejus existentia, vel non existentia; est autem nobis imputabilis, si voluntas eum ponat cum dominio, seu cum potestate illum omittendi, ad quod sufficit libertas constituta per cognitionem indifferentem objecti, & indifferentem concursum omnipotentiae applicatum.

Ad Confirmationem secundam, est discrimen, quod intellectus non sit potentia libera, idcirco eget imperio voluntatis, quando veritas objecti non est illi evidenter proposita, cum non necessitetur ad assensum, nisi ad summum ab evidentia veritatis, hanc ergò seclusà ut assensus à voluntate imperetur, necessariò debet voluntati proponi bonitas assensus, siquidem adæquatam objectum voluntatis saltem profectivæ sit bonitas, cum malum, quà tale sit impossibile, quà tale, amari.

12. Obijcies septimò: ut voluntas nostra se determinare possit ad unum individuum actus præ alio e.g. ad A. præ B. deberet cognoscere individuum A. præ B.

defectu enim hujus præcognitionis non nostræ voluntati, sed divinæ attribuitur determinatio ad individuum, sed non aliunde est necessaria præcognitio individui A. præ B. nisi quia se determinare ad actum est velle actum e.g. individuum A. præ B., ergo quoties voluntas se determinat ad actum, tunc vult. Minor probatur: si se determinare ad individuum A. præ B. non sit illud velle, frustranea esset præcognitio individui A. præ B. Resp. distingo majorem, deberet determinatè necessariò cognoscere A. præ B. nego majorem, deberet cognoscere A. præ B., vel quod objecti bonitas determinatè non exigat A. præ B. concedo majorem, & nego minorem, nempe quòd se determinare ad actum sit illum velle reflexè, sed exercitè ac elicitive. Ad probationem minoris, nego fore frustraneam præcognitionem individui A. præ B. ut liberè ponatur A. præ B. quia cum bonitas objecti non exigat A. præ B. nisi præcognoscatur A. præ B., voluntas nequit eligere, A. præ B. E-contra etsi nulla amoris bonitas cognoscatur, dum prænoscat objecti bonitas,

hac de se inclinatur sufficienter voluntatem ad amorem præ odio.



§. II.

Voluntarij divisio.

13. **P**rimo dividitur in liberum, & necessarium. Liberum est, quod procedit ab intrinseco cum cognitione finis, & dominio ad agendum, vel non agendum.

R. P. Karch, Dissert.

B

agen-

agendum, de quo inferius. Necessarium est, quod procedit ab intrinseco principio determinato ad unum, id est, cum cognitione finis sine dominio seu indifferentia ad actum, & non actum: sic amor DEI Beatorum in Patria est necessarius, viatorum verò liber.

An hæc divisio sit generis in species, vel subjecti in accidentia, pendet ab ea quaestione, an libertas sit intrinseca, seu essentialis actibus, vel verò sit semiextrinseca, de qua inferius. Si sit essentialis, erit divisio generis in species, secus erit subjecti in accidentia. Necessitas voluntarij quandoque oritur ex summa cognitionis perfectione representantis objectum in se, ut purum bonum, prout representat DEUM visio beatifica: aliquando ex imperfectione representationis objecti, ut est in se, ita contingit in motibus, quos vocamus primò primos, sic vehementissimâ præoccupatus irâ cognoscit præcisè bonitatem vindictæ sine omni advertentia ad malitiam, quæ re ipsâ inest, unde resolvit illam, càmque vult non liberè, sed necessariò necessitate ortâ ex defectu cognitionis de inhonestate annexa bono vindictæ delectabili.

Dividitur secundò, in voluntarium elicitedum, seu immediatum, & in mediatum seu imperatum; illud est ipse actus proximè à voluntate emanans, hoc verò est actus ab alijs potentijs, vel etiam ab ipsa voluntate ex imperio ipsius voluntatis productus.

14. Dividitur tertio, in directum, & in indirectum. Directum est omnis actus in se ipso volitus, seu intentus immediatè, aut mediante ejus causâ, ut si mediâ portione veneni, aut pharmaci pro-

curo necem Petri, aut abortum factus, est voluntaria directè, & in se ipsa volita non sola voluntas propinandi, sed etiam propinatio, mors & abortus, voluntas quidem immediatè, mediatè verò propinatio & mors ac abortus. Indirectum est omnis actus per se, & in se non intentus, nec elicitedus, aut imperatus à voluntate, sed prævisus consequi ad positionem alterius per se, & in se intenti Vasq. 1. 2. D. 24. c. 1. convertit voluntarium directum cum voluntario in se, & voluntarium indirectum cum voluntario in causa.

Verùm voluntarium indirectum non esse idem cum voluntario in causa, rectè observat Amicus D. 3. n. 12. quia potest directè, & in se intendi, nempe mediatè effectus in causa prævisus, ut proximè dictum, & idè fortè S. Th. q. 77. a. 7. in Corp. ponit ut membrum distinctum voluntarium in se, & in causa à voluntario directo, & indirecto.

Mens Angelici circa distinctionem hanc est incerta. Caterum sustineri potest, quòd convertantur: nam voluntarium directum esse idem cum voluntario in se consentiunt Doctores, indirectum converti cum voluntario in causa, vix aliquis contradicet dicendo, quòd indirectum sit id, quod nec mediatè in se ipso, sed duntaxat in causa est volitum, ut initio hujus divisionis exposui, prout contingit, quando voluntas potuit id prohibere, & non prohibuit cit. D. Th.

Porro causa voluntarij indirecti est duplex, una positiva, altera negativa, sive positus à te actus, aut hujus ommissio cum prævisione secuturi effectus ab altero ponendi à te non intenti primariâ voluntate.

Exem-

Exemplifico divisionis hujus doctrinam, & quidem exemplum voluntarij directi in causa positiva constat ex praesenti numero sub principium, si verò sciens aliquem ferre non posse vexationes, nihilominus eum vexes, quin intendas illum irasci, sed potius cupias oppositum, ira illius est tibi indirectè voluntaria in causa positiva. Exemplum voluntarij in causa negativa tum directi, tum indirecti esse potest submersio navis ex neglecto à nauclero auxilio; si enim negligat auxiliari ex intentione, ut pereat navis, submersio est directè volita in omissione remigationis; si illam non intendat, praevidet tamen secururam, quam impedire possèt, & tenetur, est illi indirectè voluntaria. Addo cum Amic. 7, 13. quod ad voluntarium directum effectus in causa requiratur, ut sit primario intentus, unde si sit intentus secundario in causa erit solùm indirectè voluntarius: exemplificat in comestione cibi nimis calidi cum praevisione secururae probabiliter nocturnae pollutionis, si comedit ex fine primario, ut Sequatur, est directè per causam volita: si finis primarius comestionis est appetitùs oblectatio, secundarius verò sequela pollutionis, ista est indirectè voluntaria, & culpabilis; si verò comedat ob oblectationem, in hoc tantùm sistendo, ità ut permissivè se habeat ad eventum pollutionis, hæc secuta,

est voluntaria indirectè permissivè in causa, idque verum est, licèt esset positivè nolita, quia si vellet possèt eam impedire, nolitio tamen ejus positiva impedit, quominus, esto sit voluntaria, imputetur ad culpam distinctam ab ea, si quam habet comestio cibi, si hæc caret omni culpâ, carebit etiam pollutio, sive sit nolita, sive permissa, dummodo absit periculum consensus in illam.

15. Quarto. Voluntarium directum subdividitur in voluntarium actuale, habituale, & virtuale; Actuale est actus physicè existens elicited, aut imperatus exercitus hic, & nunc, sive exercentur signatè, sive exercitè: sic sacrificans, si in consecratione reflexè cogitando de ipso actu consecrationis, dicat confecro, aut volo consecrare, habet actuale exercitium signatum consecrationis, exercitè verò consecrat, dum sinè tali reflexione, super actualem consecrationem, attentè facit, quod Christus instituit pronuncians cum plena advertentia ad suum factum, seu ad verba consecratoria.

Hoc secundo modo regulariter procedimus in liberis nostris actionibus, orans enim aut consecrans attentè, dum orat, aut consecrat, habet voluntatem orandi, & consecrandi.

## §. III.

*Voluntarium habituale, & virtuale amplius expenditur.*

**V**oluntarium habituale est volitio physicè praterita nondum revocata,

Voluntarium virtuale prout contradistinctum ab habituali est praterita volitio per-